



MIN OF MEER PER ONGELUK
 Tine Mortier
 De Eenhoorn
 (door Emilie Vanpeteghem)

OVER DE AUTEUR



Tine Mortier groeit op in Avelgem en studeert vertaler Engels-Nederlands-Spaans aan de Mercator Hogeschool in Gent. Via een uitwisselingsproject studeert ze een jaar in Madrid, waar ze verliefd wordt op de Spaanse zon. In 1996 leert ze haar man kennen tijdens een reis naar Ecuador en vijf jaar later trekt ze met hem en hun twee zoontjes opnieuw naar Ecuador, waar ze Engelse les gaat geven. Na een jaar keert het gezin terug naar West-Vlaanderen.

Tine Mortier is een enthousiaste duizendpoot en hopt van de ene job naar de andere. Momenteel is ze naast schrijfster ook toneelspeelster, geeft ze les aan het Stedelijk Conservatorium in Kortrijk en ontwerpt ze juwelen voor kinderen.

Ze debuteert in 2005 met *Zoeperman*, een prentenboek over een kleine held die de wereld en vooral zijn buurmeisje wil redden. Ze schrijft naast kinderboeken ook kortverhalen voor onder meer *Boekieboekie* en *Het Blad van Vos en Haas*. Daarnaast geeft ze ook schrijfcursussen en schrijft ze recensies. Ze is auteur van onder meer *Mare en de dingen*, een

prentenboek met illustraties van Kaatje Vermeire. Naast prentenboeken schrijft ze af en toe voor volwassenen en sommige van haar kinderboeken zijn vertaald in het Chinees Frans en Noors.

(<http://jeugdliteratuur.org/auteurs/tine-mortier>)

*Tip: Print allerlei **treinen** af. Schrijf doorheen die treinen de onderdelen die je wil bespreken en vraag de juryleden waar ze willen mee starten. Je kan doorheen de treinen ook gebeurtenissen of citaten uit het verhaal schrijven om met de juryleden te bespreken.*

EERSTE INDRIJVEN

Vooraf

- Spreekt de omslagillustratie je aan? Werd je nieuwsgierig?
- Is het een boek dat je aandacht zou trekken in de boekhandel of bibliotheek?
- Wat was je eerste indruk van dit boek voor je het verhaal las?
- Wat vind je van het formaat?

Vragen over het verhaal

Kopieer de eerste pagina uit het verhaal (Dit is mijn verhaal). Laat de juryleden de tekst nog eens lezen. Waren de juryleden geboeid om verder te lezen?

- Vind je het onderwerp interessant?
- Is het verhaal voorspelbaar of juist helemaal niet? Vind je het origineel?

- Wilde je weten hoe het verderging en hoe het zou eindigen? Waarom (niet)?
- Zouden jullie graag een trein zijn? Waarin zouden jullie graag veranderen?

BESPREKING VAN HET VERHAAL

Treinen

Schrijf deze vier citaten op. Bespreek ze met de juryleden.

- 'Ik was amper drie weken oud toen mijn vader me meenam voor mijn eerste ritje. Het gebeurde min of meer per ongeluk'. (p.38)
- 'Bovenaan een van de bladen had mijn vader in rode letters geschreven: TREIN VOOR BERT.' (p.71)
- 'Ik huilde al het verdriet weg dat ik jaren had opgekropt en ik was bang dat ik nooit meer zou kunnen stoppen.' (p.73)
- 'In de oude schuur van zijn vader gaat Bert aan de slag. Hij werkt en sleutelt en schaافت en vijlt tot hij helemaal veranderd is... in een trein. De dag dat hij klaar is, verandert zijn leven. En zijn omgeving.'
- Wat vinden jullie van de titel *Min of meer per ongeluk*?
- Hoe is Bert zijn liefde voor treinen ontstaan?
- Hoe komt het dat Bert zo gefascineerd is door treinen?
- Kennen jullie iemand die een passie voor treinen heeft? Begrijpen jullie die passie?
- Bert had al een enorme passie voor treinen. Maar die passie wordt steeds sterker. Hoe komt dit? (een combinatie van het verlies van zijn papa en het gepest op school?)
- Denken jullie dat hij daarom een trein wil zijn? Om dichterbij zijn vader te kunnen zijn?

De Ramp

Enkele gedachten over de ramp om te bespreken.

- 'De reden waarom ik niet van verandering hou, kwam een goed jaar later, op de dag van de grote ramp. In een paar seconden tijd lag mijn leven overhoop.' (p.8)
- 'Elk jaar dragen ze zoveel fruit, dat mijn moeder wekenlang niets anders doet dan confituur maken. Daar is ze exact een maand na de grote ramp mee begonnen en ze is er nooit meer mee opgehouden.' (...) Het is een zalige, weee geur waar niets tegenop kan. De lekkerste die ik ken, maar ook de droevigste.' (p.10)
- 'Mijn moeder niet. Ze zegt waar het op staat. Een ramp is een ramp, zegt ze, en dood is dood.' (p.38)
- 'Ik vind het jammer dat er niet iemand anders de trein bestuurde. Dat er niet iemand anders doodging, die dag van de grote ramp.' (p.66)
- 'Het noodlot bestaat niet. Alleen toeval bestaat. (...) Dat is veel gruwelijker dan het noodlot.' (p.65)
- Over welke ramp heeft Bert het hier?
- Hoe gaan Bert en mama om met het verlies?
- Moet iedereen op zijn manier het verlies verwerken van iemand die ze graag zien? Is er een 'foute' of 'juiste manier'?
- Begrijpen jullie waarom Bert liever had dat iemand anders de trein bestuurde? Of is dat een vreselijke gedachte?
- Wat is het noodlot? Denken jullie dat het bestaat? Wat is gruwelijker, het noodlot of toeval?

'Ik kan alles wat ik wil'

Schrijf deze zinnen op en bespreek ze met de juryleden:

- 'Ik kan alles wat ik wil', zei ik nu hardop en bijna zonder stotteren. 'Ik kan best een sss-spreekbeurt houden over treinen. Ik kkk-kan zelfs een trein worden, als ik dat zou willen.' (p.28)
- 'Je zult het altijd zien. Niemand onthoudt ooit een woord van wat je zegt, behalve wanneer je er de allergrootste stommiteit van je leven uitflapt.' (p.30)

- Kan je alles wat je wilt?
- Is dat zo dat niemand een woord onthoudt van wat je zegt, behalve als je er stomiteiten uitflapt?

Gebeurtenissen en gedachten

Heel wat gebeurtenissen, uitspraken of gedachten van de personages nodigen uit tot een gesprek.

- 'De meeste kinderen zouden liever elders wonen. (...) Eender waar, maar niet hier, waar de tijd lijkt stil te staan. Ik niet. Ik hield wel van saai.' (p.7)
- 'Als je door Mussegem rijdt, zie je meteen dat het huis waar ik als jongen woonde het allermooiste is van het hele dorp. Sterker nog: het is het enige mooie huis in het dorp.' (p.8)
- 'Het zou een leugen zijn om te zeggen dat ik een gelukkige jongen was. Daarvoor liep er teveel fout in mijn leven. Op school had ik het lastig. Omdat ik sinds de dag van de grote ramp niet meer was gegroeid, was ik de kleinste van de klas. Bovendien kon ik niet goed leren en praatte ik raar, alsof mijn tong scheef in mijn mond zat.' (p.13)
- 'De meeste dingen lukken namelijk net zo goed zonder woorden. Of zelfs beter. Eten bijvoorbeeld. En lezen, slapen, praten, fietsen, puzzelen en neuspeuteren. (...) Naar trainen kijken.' (p.16)
- 'Het spreekt.' (Wouter, p.26)
- 'Mijn moeder niet. Ze zegt waar het op staat. Een ramp is een ramp, zegt ze, en dood is dood.' (p.38)
- 'Voor hij verdween, was mijn vader de beste en liefste papa ter wereld. Hij was het soort vader met wie je je nooit verveelde.' (p.37)
- 'Maar toen ik eenmaal aan boord van de trein was, viel ik op een wonderlijke wijze stil.' (p.42)
- 'Het werd geen echte wandeling, het werd een strooptocht. De eerste in een lange rij.' (p.53)
- 'Mijn vader was een trein aan het bouwen! Een heuse trein! Het duizelde me. Ik moest me vasthouden aan de rand van de werkbank om niet onderuit te gaan.' (p.64)
- 'Ook wij hadden geen schijn van kans.' (p.69)
- 'Vanaf toen reed ik Sam elke dag na school naar huis.' (p.103)

Einde

Met deze drie zinnen kan je het einde bespreken.

- 'Allemaal wilden ze in mijn buurt zijn' (p.107)
- 'Het leek wel of ik er eindelijk bij hoorde. Net nu ik meer dan ooit van hen verschilde.' (p.110)
- 'Later zou ik rijden, steeds maar doorrijden zonder te stoppen.' (p.125)
- Wat vonden jullie van het einde? Ben je tevreden met dit einde?
- Snappen jullie de keuze van Bert om in trein te veranderen?
- Gaat Bert gelukkiger zijn als trein dan als jongen? Waarom vindt iedereen hem plots wel leuk?
- Heeft dit boek jullie aan het denken gezet over pesten en 'anders zijn'? Over wat iemand verliezen met je kan doen?

Thema's

- Vraag aan de juryleden om een thema te kiezen die zij aan het boek zouden geven. Bijv. Loslaten/Verdriet/Verbeelding/ Trainen/ Pesten
- Aan welke elementen uit het verhaal denk je bij het gekozen thema?

VERHAALELEMENTEN

Personages

Bert, Mama, Papa, Wouter, Sam, Flaubert

- Welke invloed hebben de verschillende personages op Bert? Bijv. de liefde voor zijn vader en wat zijn verlies met Bert en zijn mama doet. Het getreiter en het gepest van Wouter en wat dat met Bert doet. De vriendschap met Sam en de aanwezigheid van Flaubert.
- Kan je je inleven in / je identificeren met de personages? Kan je ook aangeven waarom (niet)? Cfr. dit citaat uit recensie: 'Tine Mortier focust zo sterk op Berts transformatie, dat ze voorbij

gaat aan de noodzakelijke voorwaarde om het geheel als geloofwaardige geschiedenis te presenteren. Bovendien slaagt de auteur er onvoldoende in om Berts verhaal, compleet met alle trauma's en neuroses, effectief tot leven te brengen. De grote afstand tussen Bert en de lezer verhindert empathie.' (<http://www.cuttingedge.be/boekenstrips/tine-mortier-min-meer-ongeluk>)

- Zijn er te veel of te weinig personages in het verhaal? Waarom?
- Zijn alle personages even belangrijk? Zou je een personage kunnen weglaten? Waarom (niet)?

Geloofwaardigheid

Dit verhaal bevat een aantal heel speciale gebeurtenissen.

- Stelden de juryleden zich hier vragen bij?
- Of kan de auteur zo goed schrijven/vertellen dat ze het verhaal heel geloofwaardig vinden?

Illustraties

Kopieer verschillende illustraties uit het verhaal (bijvoorbeeld p.6, p.11, p.12, p.39, p.47, p.52, p.117, p.124).

Leg deze citaten erbij en start een gesprek.

- 'De originele selectie van foto's geeft extra prikkels aan de verbeelding die de auteur oproept in haar verhaal.' (<http://www.pluizuit.be/content/min-meer-ongeluk>)
- 'Uitgeverij De Eenhoorn kiest bij deze en andere uitgaves voor een klein formaat boekje met illustratieve foto's. Soms zijn die raak maar meestal wat onnozel en is het de vraag wat te ze toevoegen. Een foto van een paar jampotten bij de verhaallijn van de moeder die haar verdriet werkt door enorme hoeveel vruchtenjam te maken of een foto van een krijsend babygezicht bij de passage over een huilbaby. Veel illustratiever en sfeervoller zijn de foto's over het spoor, met treinen en locomotieven, die raken de kern van het boek. Die keuze mag wat steekhoudender, net als de tekst.' (<http://www.jaapleest.nl/recensies/jeugdboek/de-jongen-die-een-trein-verandert>)
- Met welke recensent zijn ze het eens? Waarmee zijn ze het niet eens?
- Wat vinden de juryleden van de illustraties?
- Sluiten de tekeningen aan bij de sfeer van het verhaal? Waarom(niet)?
- Zijn de tekeningen een meerwaarde voor het verhaal?
- Heb je een favoriete illustratie?

Recensies

Je kan uit recensies stukjes halen om met de juryleden te bespreken. Zijn ze het met de recensent eens of toch eerder niet? Schrijf ze op kaartjes en laat elk jurylid er een uitkiezen om te bespreken.

Bijvoorbeeld:

- 'Een prachtig uitgegeven boek, heel aangenaam formaat om vast te houden'. (<http://www.pluizer.be/kinderboeken-jeugdboeken/min-meer-ongeluk>)
- 'Het verwerken van verlies wordt ontroerend verwoord, je gaat als lezer mee in de magie van verbeelding en dankzij de hoofdstukken die terugblikken in het verleden, voel je de liefde van de vader voor zijn zoon.' (<http://www.pluizer.be/kinderboeken-jeugdboeken/min-meer-ongeluk>)
- 'Hoe ongelooflijk het ook lijkt, je neemt het als lezer voor waar aan door de grenzeloze verbeelding waarmee Mortier het verhaal construeert. Je blijft met verbazing lezen, ondanks het taalgebruik waarin de auteur strenger had mogen zijn. Het schrappen van overbodige herhalingen en uitweidingen had het verhaal aan kracht kunnen doen winnen.' (<http://www.pluizuit.be/content/min-meer-ongeluk>)
- 'De originele selectie van foto's geeft extra prikkels aan de verbeelding die de auteur oproept in haar verhaal.' (<http://www.pluizuit.be/content/min-meer-ongeluk>)
- 'Die transformatie voelt aan als een surrealistisch sprookje waarbij Mortier veel losse eindjes laat bestaan. Het is aan de lezer om te bepalen hoe letterlijk deze verandering te nemen.' (<http://www.jaapleest.nl/recensies/jeugdboek/de-jongen-die-een-trein-verandert>)
- 'Mortier componeert het verhaal vaardig maar beschrijft ze gevoelens vaak te letterlijk in plaats van ze te suggereren of voelbaar te maken. Het einde is behoorlijk melodramatisch en maakt van

Bert onnodig een soort heilige.' (<http://www.jaapleest.nl/recensies/jeugdboek/de-jongen-die-een-trein-verandert>)

- *Min of meer per ongeluk* is niet slecht, het is net aan voldoende, en dat is het dan ook. Dat voelt als verspilde energie voor alle partijen, de lezer niet in het minst.
(<http://www.jaapleest.nl/recensies/jeugdboek/de-jongen-die-een-trein-verandert>)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken lezen we' en dan op de groep en het boek in kwestie.